

SPIS RZECZY

WPROWADZENIE (napisał Kazimierz Polański)	5
PRZEDMOWA DO PIERWSZEGO WYDANIA	23
PRZEDMOWA DO DRUGIEGO WYDANIA	26
PRZEDMOWA DO TRZECIEGO WYDANIA	26
WSTĘP	
Rozdział pierwszy. RZUT OKA NA HISTORIĘ JĘZYKOZNAWSTWA	27
Rozdział drugi. MATERIAŁ I ZADANIA JĘZYKOZNAWSTWA; JEGO ZWIĄZKI Z NAUKAMI POKREWNymi	33
Rozdział trzeci. PRZEDMIOT JĘZYKOZNAWSTWA	35
§ 1. Język; jego definicja	35
§ 2. Miejsce języka wśród faktów mowy	38
§ 3. Miejsce języka wśród faktów społecznych. Semiologia	43
Rozdział czwarty. JĘZYKOZNAWSTWO JĘZYKA I JĘZYKOZNAWSTWO MÓ- WIENIA	46
Rozdział piąty. ELEMENTY WEWNĘTRZNE I ELEMENTY ZEWNĘTRZNE JĘZYKA	48
Rozdział szósty. PRZEDSTAWIENIE JĘZYKA W PIŚMIE	51
§ 1. Konieczność badań nad tym przedmiotem	51
§ 2. Prestiż pisma. Przyczyny jego przewagi nad formą mówioną	51
§ 3. Systemy pisma	53
§ 4. Przyczyny rozbieżności między pisownią a wymową	54
§ 5. Skutki tej rozbieżności	55
Rozdział siódmy. FONOLOGIA	59
§ 1. Definicja	59
§ 2. Pismo fonologiczne	60
§ 3. Krytyka świadectwa pisma	61
DODATEK. ZASADY FONOLOGII	
Rozdział pierwszy. GATUNKI FONOLOGICZNE	65
§ 1. Definicja fonemu	65
§ 2. Aparat głosowy i jego funkcjonowanie	68
§ 3. Podział dźwięków według ich artykulacji ustnej	70

Rozdział drugi. FONEM W CIĄGU MOWNYM	75
§ 1. Konieczność badania dźwięków w ciągu mownym	75
§ 2. Implozja i eksplozja	77
§ 3. Różne kombinacje eksplozji i implozji w ciągu	79
§ 4. Granica sylaby i punkt wokaliczny	82
§ 5. Krytyka rozmaitych teorii granicy sylaby	83
§ 6. Czas trwania implozji i eksplozji	84
§ 7. Fonemy o czwartym stopniu otwarcia. Dyftong. Zagadnienia pisowni	85

CZĘŚĆ I. ZASADY OGÓLNE

Rozdział pierwszy. ISTOTA ZNAKU JĘZYKOWEGO	89
§ 1. Znak, signifié, signifiant	89
§ 2. Pierwsza zasada: dowolność znaku	91
§ 3. Druga zasada: linearny charakter signifiant	93
Rozdział drugi. NIEZMIENNOŚĆ I ZMIENNOŚĆ ZNAKU	95
§ 1. Niezmiennność	95
§ 2. Zmienność	98

Rozdział trzeci. JEZYKOZNAWSTWO STATYCZNE I JEZYKOZNAWSTWO EWOLUCYJNE	103
§ 1. Wewnętrzna dwoistość wszystkich nauk operujących wartościami	103
§ 2. Wewnętrzna dwoistość a historia językoznawstwa	105
§ 3. Wewnętrzna dwoistość ukazana na przykładach	107
§ 4. Różnica między dwoma porządkami objaśniona za pomocą porównań	111
§ 5. Dwa językoznawstwa przeciwstawne w swych metodach i zasadach	113
§ 6. Prawo synchroniczne i prawo diachroniczne	115
§ 7. Czy istnieje punkt widzenia panchroniczny?	118
§ 8. Skutki pomieszczenia porządku synchronicznego z diachronicznym	119
§ 9. Wnioski	121

CZĘŚĆ II. JEZYKOZNAWSTWO SYNCHRONICZNE

Rozdział pierwszy. ZAGADNIENIA OGÓLNE	123
Rozdział drugi. KONKRETNE BYTY JĘZYKA	125
§ 1. Byty i jednostki. Definicje	125
§ 2. Metoda delimitacji	127
§ 3. Praktyczne trudności delimitacji	128
§ 4. Wnioski	129
Rozdział trzeci. TOŻSAMOŚCI, RZECZYWISTOŚCI, WARTOŚCI	131
Rozdział czwarty. WARTOŚĆ JĘZYKOWA	135
§ 1. Język jako myśl ukształtowana w materiale dźwiękowym	135
§ 2. Wartość językowa rozważana w aspekcie pojęciowym	138
§ 3. Wartość językowa rozważana w aspekcie materialnym	141
§ 4. Znak rozpatrywany jako całość	143
Rozdział piąty. ZWIĄZKI SYNTAGMATYCZNE I ZWIĄZKI ASOCJACYJNE	147
§ 1. Definicje	147
§ 2. Związki syntagmatyczne	148
§ 3. Związki asocjacyjne	150

V,

Rozdział szósty. MECHANIZM JĘZYKA	153
§ 1. Współzależności syntagmatyczne	153
§ 2. Równoczesne funkcjonowanie obu rodzajów ugrupowań	154
§ 3. Dowolność absolutna i dowolność względna	157
Rozdział siódmy. GRAMATYKA I JEJ PODZIAŁY	161
§ 1. Definicja; podziały tradycyjne	161
§ 2. Podziały racjonalne	163
Rozdział ósmy. ROLA BYTÓW ABSTRAKCYJNYCH W GRAMATYCE	164
 CZEŚĆ III. JĘZYKOZNAWSTWO DIACHRONICZNE	
Rozdział pierwszy. ZAGADNIENIA OGÓLNE	167
Rozdział drugi. ZMIANY FONETYCZNE	171
§ 1. Ich bezwzględna regularność	171
§ 2. Warunki zmian fonetycznych	172
§ 3. Uwagi metodyczne	173
§ 4. Przyczyny zmian fonetycznych	174
§ 5. Działanie zmian fonetycznych jest nieograniczone	179
Rozdział trzeci. GRAMATYCZNE NASTĘPSTWA EWOLUCJI FONETYCZNEJ	181
§ 1. Zerwanie więzi gramatycznej	181
§ 2. Zatarcie się kompozycji wyrazów	182
§ 3. Nie istnieją dublety fonetyczne	183
§ 4. Alternacja	184
§ 5. Prawa alternacji	186
§ 6. Alternacja i więź gramatyczna	188
Rozdział czwarty. ANALOGIA	189
§ 1. Definicja i przykłady	189
§ 2. Zjawiska analogiczne nie są zmianami	191
§ 3. Analogia jako zasada kreacji językowych	192
Rozdział piąty. ANALOGIA I EWOLUCJA	196
§ 1. W jaki sposób innowacja analogiczna wchodzi do języka	196
§ 2. Innowacje analogiczne jako przejawy zmian interpretacyjnych	197
§ 3. Analogia podstawą odnowienia i zachowania	199
Rozdział szósty. ETYMOLOGIA LUDOWA	202
Rozdział siódmy. AGLUTYNACJA	205
§ 1. Definicja	205
§ 2. Aglutynacja i analogia	206
Rozdział ósmy. JEDNOSTKI, TOŻSAMOŚCI I RZECZYWISTOŚCI DIACHRO- NICZNE	208

DODATKI

A. Analiza subiektywna i analiza obiektywna	212
B. Analiza subiektywna i określanie jednostek podrzędnych	213
C. Etymologia	217

CZĘŚĆ IV. JEZYKOZNAWSTWO GEOGRAFICZNE	Kłw ,>m i.
Rozdział pierwszy. O RÓŻNORODNOŚCI JEZYKÓW.	219
Rozdział drugi. CZYNNIKI KOMPLIKUJĄCE RÓŻNORODNOŚĆ GEOGRAFICZNĄ.	222
§ 1. Współistnienie kilku języków w tym samym punkcie.	222
§ 2. Język literacki a język miejscowy.	223
Rozdział trzeci. PRZYCZYNY RÓŻNORODNOŚCI GEOGRAFICZNEJ.	225
§ 1. Zasadnicza przyczyna: czas.	225
§ 2. Działanie czasu na terytorium ciągłym.	226
§ 3. Dialekty nie mają granic naturalnych.	228
§ 4. Języki nie mają granic naturalnych.	230
Rozdział czwarty. ROZCHODZENIE SIĘ FAŁ JEZYKOWYCH.	233
§ 1. Siła intercourse'u i duch zaścianka.	233
§ 2. Obie siły sprowadzone do jednej zasady.	235
§ 3. Zróżnicowanie językowe na terytoriach oddalonych od siebie.	236
CZĘŚĆ V. ZAGADNIENIA JEZYKOZNAWSTWA RETROSPEKTYWNEGO. WNIOSKI	• "<•< '••• :mif_vvf - ' m;li(m;:m;mm m m6
Rozdział pierwszy. DWIE PERSPEKTYWY JEZYKOZNAWSTWA DIACHRONICZNEGO.	239
Rozdział drugi. NAJSTARSZY JEZYK A PROTOTYP.	242
Rozdział trzeci. REKONSTRUKCJE.	245
§ 1. Ich istota i cel.	245
§ 2. Stopień pewności rekonstrukcji.	247
Rozdział czwarty. ŚWIADECTWO JEZYKA W ANTROPOLOGII I PREHISTORII.	249
§ 1. Język i rasa.	249
§ 2. Etnizm.	250
§ 3. Paleontologia językoznawcza.	250
§ 4. Typ językowy i mentalność grupy społecznej.	253
Rozdział piąty. RODZINY JEZYKÓW I TYPY JEZYKOWE.	255
INDEKS (oprac. Rajmund Rzesoś).	259

15.06.2011